

M. 15136: 1-2.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

(översätt. 2 sidor)

Schweiz

uppl. år 1952

Ivan a: LM 85 rör. hästhöft och hästslakt m. m.

s. 1-2.

Al la Etnologia Arkivo de la Universitato de Lund

Finngatan 8

LUND

Svedujo.

Scienca esplorado pri la buĉado kaj la manĝado de ĉevalviando.

Sinjoro Prof. A. Bohren en THUN (Svislando) kaj la subskribinta Delegito de la Universala Esperanto Asocio samloke, laŭ ricevitaj informoj de fakaj kompetentuloj, jene respondas viajn demandojn.

la demando: Kia estis antaŭe la opinio pri ĉevalviando kaj kia ĝi nun estas ?

Respondo: Kontraŭ la ĉevalviando ekzistis en Svislando ĝis la nuntempo antaŭjuĝo; la popolo ĝenerale malestimis ĝin kaj la Leĝaj dekretoj pri la buĉado konsideris tiun mentalon, ĉar en Buĉejoj oni devas buĉi ĉevalojn nur en speciala apartaĵo de la buĉejo. Tamen la opinio en la nuntempo ŝanĝis, esence pro ĝa nutrada cirkonstanco en militistaj kursoj, en kiuj ricevis kaj ankaŭ plue ricevas la oficiroj kaj la soldatoj kiel nutraĵon la preparitan viandon de akcidentitaj ĉevaloj. Tiamaniere la manĝantoj povas konvinkiĝi pri la boneco de tiu viando. Hodiaŭ personoj el ĉiuj klasoj helpas konsumi ĉevalviandon. En la kuitkursoj kutime estas instruata ankaŭ la preparado de la ĉevalviando. Notinda estas la malaltaj prezoj de la ĉevalviando kompare al la bovoviando. Jen komparo inter tri diversaj kvalitoj por viando senosta po kg :

supoviando	de bovo	sfj 6.80	de ĉevalo	sfj 3.50
rostaĵo	de bovo	sfj 9.00	de ĉevalo	sfj 4.80
bifstekoj	de bovo	sfj 10.00	de ĉevalo	sfj 6.00

La ĉevalbuĉistoj ekzemple en la urbo THUN (25000 loĝantoj) tre kontentas pro sufiĉa vendeblo de ilia varo kaj atestas, ke por plene kontentigi la aĉetantaron ne sufiĉas la enlanda disponeblaĵo, necesas venigi ĉevalojn por buĉado ankaŭ el Germanujo kaj Francujo. La buĉistoj kaj vendistoj de porko- kaj bovoviando ne vendas ĉevalviandon, ĉar ili ne volas malpliigi sian bonan reputacion.

2a demando: Ĉu la mortigado de ĉevalo, hundo kaj kato kaŭzis socialan malhonoron, kaj kiel tiukaze tio montriĝas ?

Respondo: La mortigado de ĉevaloj, hundoj kaj katoj iam estis konsiderata kiel nenormala farado; la normalaj buĉistoj ne okupis sin pri tio. Oni komisiis pri tiu laboro iun malaltrangan, nesenteman personon, kiu necesis kromgajni ion.

3a demando: Ĉu ekzistas speciala persono, kiu havis la taskon mortigi ĉevalojn, hundojn kaj katojn? Kiel li nomiĝis kaj kiel li estis akceptata?

Respondo: Iam la specialaj personoj komisiitaj por mortigi kaj enterigi ĉevalojn, hundojn kaj katojn oni nomis germanlingve "Schinder" (senhantiganto) aŭ "Wasenmeister" (kadaver-subherbejiganto). Ambaŭ titoloj estis malestimsencaj. Tiuj funkciuloj kutime loĝis en primitiva dometo aŭ kabano proksime de la tereno destinita por la bestkadavroj kaj la honestuloj evitis ilin. Nuntempe la ĉevaloj estas buĉataj senescepte en speciala apartaĵo de buĉejo, el kiu la viando estas forprenata de la ĉevalbuĉisto por plua prilaborado kaj vendado. Ĉar preskaŭ ĉiuj ĉevaloj en Svislando estas asekurataj kaj la asekurataj societoj devigas sian klientaron kuracigi malsanigitajn ĉevalojn, tial nur malofte ĉevaloj mortaĉas; ili estas buĉataj kaj la viando estas utiligata plejeble bonprofite. Nemanĝebla viando (por la homoj) estas steriligita kaj uzata en fiŝbredejoj. Ĉie ekzistas akceptejoj por hundoj kaj katoj antaŭ aŭ post ilia morto, kiuj zorgas pri laŭregula pereigo de tiaj bestoj; kelkloke oni ilin cindrigas en porindustriaj bruligejoj.

4a demando: Kiamaniere okazis la mortigado de tiaj bestoj?

Respondo: Tiaj bestoj, kiel antaŭe tiel ankaŭ nun prefere estas mortigataj per pafilo.

Vi bonvole akceptu respektplenan saluton el Svislando!

La Delegito UEA de la urbo THUN:

Fritz Schwarz

Fritz Schwarz
Wiesenstrasse 1
THUN-Bn.
Svislando

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning
vid Lunds universitet

30

Vetenskaplig undersökning angående slaktning och konsumtion av hästkött.

Prof. A. Bohren i Thun och undertecknad delegat för Världsesperantoförbundet på samma plats lämnar härmed följande svar med ledning av uppgifter som införskaffats från kompetenta fackmän.

1. Mot hästköttet har i Schweiz förekommit fördomar ända till våra dagar. Folket såg i allmänhet ned på det och myndigheterna har tagit fasta på denna mentalitet, ty på slakthusen får man slakta hästarna endast i en särskild avdelning av detsamma. Emellertid har uppfattningen numera förändrats, i synnerhet på grund av utspisningsförhållandena vid militärkursurser, i vilka officerare och soldater fått och fortfarande får maträtter beredda av köttet från förolyckade hästar. På detta sätt kan de som äter sådant kött övertygas om dess kvalitet. I dag hjälpas personer av alla samhällsklasser åt att konsumera hästkött. I skolkökskurser undervisas som regel även i tillredandet av hästkött. Att märka är de låga priserna på hästköttet i jämförelse med nötköttet. Här en jämförelse mellan tre olika köttkvaliteter benfritt per kg: (i schweizerfrancs)

soppkött av oxe	6.80	av häst	3.50
stek	" "	" "	4.80
biff	" "	" "	6.00

Hästslaktarna exempelvis i staden Thun (25.000 invånare) är mycket nöjda med efterfrågan på deras varor och intygar att för att fullt tillfrädsställa köparna räcker ej vad som kan frambringas inom landet, det är nödvändigt att importera hästar för slaktning från Tyskland och Frankrike. Slaktarna och försäljarna av gris- och oxkött säljer ej hästkött, ty de vill ej försämra sitt goda rykte.

2. Dödandet av hästar, hundar och katter har en gång ansetts som en icke-normal sysselsättning. De vanliga slaktarna åtog sig ej detta. Man gav sådant arbete i uppdrag åt någon lågstående, okänslig person som var tvungen att ha biförtjänst.
3. Förr kallade man de särskilda personer som hade i uppdrag att döda och begrava hästar, hundar och katter på tyska "Schinder" (en som flår av skinnet) eller "Wasenmeister" (en som begraver kadaver). Båda benämningarna har förnedrande betydelse. Sådana personer

bodde vanligtvis i en liten stuga eller hydda i närheten av den mark som fastställts för djurkadaver och hederligt folk undvek dem.

NUMERA slaktas hästarna utan undantag i en särskild avdelning av slakthuset, från vilken köttet hämtas från hästslaktaren för vidare bearbetning och försäljning. Eftersom nästan alla hästar i Schweiz är försäkrade och försäkringsbolagen tvingar sina kunder att låta bota insjuknade hästar, kommer mycket få hästar att självdö. De slaktas och köttet användas i så stor utsträckning som möjligt till nytta. Kött som ej är ätbart för människor steriliseras och användes för fiskuppfödning. Överallt finns mottagningsplatser för hundar och katter (även för sådana som redan självdött), där man sörjer för att de blir avlivade på stadgeenligt sätt. På somliga platser brännes de till aska för industriellt ändamål.

4. Såväl förr som nu dödas sådana djur oftast medelst skjutvapen.

FRITZ SCHWARZ